

Långläsning: Varför konstnären Lars Vilks planer på att bli sambo är en nationell säkerhetsfråga

Det här är en artikel skriven för andraspråkstalare av mig (Anton Bengtsson). Om inga referenser presenteras är åsikterna i artikeln mina.

DEL 1

Konstnären Lars Vilks är lika kontroversiell i världen som han är på hemmaplan, om än av olika skäl. Diskussionen **kretsar** nu dock **kring** [huruvida Vilks ska kunna flytta ihop med sin sambo eller inte](#). För att förstå varför “ihopflytten” är problematisk krävs först en genomgång av Lars Vilks minst sagt **uppseendeväckande** liv.

I **omvärlden** är Vilks framförallt känd för att ha publicerat 2007 en karikatyr av profeten Muhammed i tidningen *Nerikes Allehanda*, [med motiveringen att bilden var inom ramen för Sveriges yttrandefrihet](#) (länken innehåller inga bilder av Muhammed). Publiceringen väckte enormt starka reaktioner – både ute i världen och inom Sverige – och **föranledde** en diskussion om var gränsen går mellan satir och kränkande innehåll.

En annan **följd** var att Lars Vilks utsattes för många hot och attacker, speciellt efter att en viss terrororganisation satte ett pris på hans huvud. Mer om detta går att lyssna på i [ett avsnitt av radioprogrammet P3 Dokumentär](#) på Sveriges Radio. På grund av denna hotbild mot Vilks har Säpo, Sveriges säkerhetspolis som skyddar mot inrikes hot såsom spionage och terrorattacker, skyddat Lars Vilks till en ekonomisk kostnad som [fått några i media att höja på ögonbrynen](#). Då hotbilden finns kvar än idag, finns i skrivande stund samma säkerhetspådrag för Lars Vilks

som tidigare – något som bland annat **rent praktiskt** [försvårat hans medverkan i debatter](#).

Lars Vilks är **onekligen** mest känd för sina **nidbilder** av islams profet, men i Skåne är det framförallt **låtsas-landet** *Ladonien* och konstverket *Nimis* som associeras med honom. Lars Vilks är **som bekant** (ö)känd för sina kontroversiella **påhitt**, och utropandet av mikronationen Ladonien i Kullabergs naturreservat i norra Skåne är inget **undantag**.

År 1996 grundade Vilks landet Ladonien som en självständighet stat. Med en yta på 1 kvadratkilometer är Ladonien **förmodligen** en av de minsta mikronationerna i världen – och troligtvis den enda som också ligger inuti ett naturreservat. Statsskicket är något oklart, då staten har både kungar, presidenter såväl som ett **obegränsat** [antal ministrar](#). Givet att informationen på [Ladoniens hemsida](#) är ganska **omfattande** – speciellt med tanke på att det är ett **påhittat** land – rekommenderar jag att du besöker hemsidan själv om du vill **bilda dig en** bättre **uppfattning** om statsskicket.

Föga förvånande är Ladonien inte erkänt av något land, och **åsikter går isär** ifall låtsas-landet bara är ett oskyldigt skämt eller ett faktiskt samhällsproblem. Å ena sidan kan Ladonien ses som ytterligare ett sätt som Lars Vilks **utövar** (eller närmare bestämt: testar) yttrandefriheten. Dessutom kan mikrostaten ses som en del av [vad Vilks kallar *konceptkonst*](#), av **skäl** jag kommer återkomma till senare **i samband** med konstverket Nimis. Å andra sidan [har främst asylsökande av misstag trott att Ladonien faktiskt existerar](#) och ansökt om visum via hemsidan i hopp om att få politisk asyl. Detta fann några komiskt medan andra undrade **på vems bekostnad**.

DEL 1: Diskussionsfrågor

A) Finns det några av orden markerade i **fetstil** (eller andra ord) som du är lite osäker på i betydelsen?

B) Vad är skillnaden mellan ett påhittat land och ett kontroversiellt påhitt?

Tips: Ett påhitt behöver inte vara kontroversiellt, och är ofta något som busiga barn brukar göra.

C) Vad är dina spontana tankar och funderingar kring konceptkonst? Ser du exempelvis någon nytta i vad Vilks gör, eller är det vara ren och skär samhällsskada?

DEL 2

Ladonien, såväl som Muhammedbilderna, **står sig** dock **slätt** mot hur mycket uppmärksamhet träkonstruktionen *Nimis* har fått i Skåne.

Ordvalet "träkonstruktion" är diskuterbart. **Förvisso** är det ett konstverk, men få inser nog att [Nimis faktiskt består av ett flertal torn byggt av plankor och trä](#) med en yta större än de flesta sommarstugor och villor.

Sedan 1980 har Vilks byggt och underhållit konstverket, som **då och då** [kollapsat till följd av stormer och bränder](#). Ungefär lika länge har myndigheter velat få bort den.

Det är nu Ladonien kommer in i bilden, [vilket spär på Länsstyrelsens irritation](#). Vilks har bland annat argumenterat att *Nimis* är en del av mikronationens konstverk, och bör därför bevaras som ett kulturellt minnesmärke. [Högsta Domstolen beslutade](#) dock att *Nimis* är en byggnad, som därmed **olovligen** upprättats i ett naturreservat. *Nimis* ska därför rent formellt tas bort, men i praktiken är det lättare sagt än gjort då platsen för konstruktionen är tämligen **otillgänglig** att ta sig till. Vilks **försvårade** dessutom beslutet genom att [sälja konstverket till](#)

[utlandet](#), vilket lett till någon form av byråkratisk limbo. **Till saken hör även att [Nimis har blivit en av Skånes mest populära – och inofficiella – turistmål](#)**, trots att den inte finns med på skyltar i naturreservatet och att [den utgör en fara för allmänheten](#).

Huruvida Nimis och Ladonien är ett exempel på rolig eller smaklös humor, samt ifall publiceringen av Muhammed-teckningarna var en god idé, är inte min **ensak** att avgöra. Däremot kan slutsatsen enkelt dras till att Lars Vilks är och förblir en omdiskuterad person. Jag **tvivlar** på att det kom som någon större chock för någon att Lars Vilks orsakat rubriker **ännu en gång**, vilket den här gången **rörde sig** om att han inte kunde bli sambo då partnern enligt *Sydsvenskan* är “[en extern person som inte inkluderas i Lars Vilks personskydd](#)”. Vilks motsätter sig detta beslut, och anmälde polisens hantering till JO (d.v.s. Justitieombudsmannen, vars uppgift är att granska att myndigheter följer Sveriges lagar), som dock [valde att inte ta upp fallet](#).

Med avslutande ord är det därför värt att ställa sig själv följande frågor:

Är anmälningen Lars Vilks sista (eller senaste) test av sina medborgerliga rättigheter?

Eller är Säpos beslut de **slutgiltiga** konsekvenserna av hans egna handlingar?

Detta är inga enkla frågor att besvara, och av den anledningen lämnar jag dem till dig (läsaren), svenska folket och JO att **reda ut**.

DEL 2: Diskussionsfrågor

A) Först och främst, vad tycker du? Är det synd om Lars Vilks eller har han bara sig själv att skylla på?

B) Gäller samma resonemang för Vilks partner?

C) Och hur är det med personskyddet – borde det utsträckas till Vilks partner? Och ponera att de blir sambos, är det då okej ifall Vilks säkerhet inte alltid kan garanteras?

*Anton Bengtsson. Skriven 15 februari 2021. Vill du se en version där orden **i fetstil** är (fritt) översatta till engelska rekommenderar jag min blogg "[Månadens snackis](#)", där jag skriver artiklar mest för nöjes skull om pågående ämnen i Sverige. Det är dock min privata blogg och alltså inte någon blogg relaterat till mitt jobb!*